

Bölüm 22

CİNSİYET KİMLİĞİ GELİŞİMİ

Prof. Dr. Füsun Çuhadaroğlu
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı A. D.

Cins (el) İyiet Kimliği

Yaşam boyu, kim olduğumuzu belirleyen kimlik duygumuzun önemli bir boyutu cinsiyet kimliğidir. Cinsiyet kimliği, bireyin kendi bedenini ve benliğini belirli bir eşeylik (cinsellik) içinde algılayıp, duygu, tutum ve davranışlarında bu eşeyliğe uygun olarak yönelmesidir. Cinsiyet kimliği bireyin iç dünyasında kendisini hangi cinsiyet içinde algıladığını belirler.

Cinsiyet kimliğinin üç bileşeni vardır

- *Biyolojik cinsiyet (sex):* Bireyin biyolojik olarak kız ya da erkek olduğunu belirleyen genetik, hormonal ya da anatomik özelliklerin tümüdür
- *Çekirdek cins(el)iyet kimliği (core gender identity):* çocuğun herhangi bir cinsiyete ait olmayla ilgili öznel duygusu
- *Toplumsal cinsiyet (cinsiyet rolü davranışları=gender role behavior):* Belirli bir tarihi ve kültürel bağlamda erkek ya da kadın olmakla ilişkilendirilen tavırlar, davranışlar ve kişilik özellikleridir. Cinsiyet Rolü Davranışları küçük çocuklarda 2 yaşında gelişmeye başlar, 3 yaşında belirginleşir ve hangi cinsiyetten arkadaşları tercih ettiği, hayali oyunlarda aldığı roller ve ilgi duyduğu oyuncaklarda gözlenir. Ergenlik ya da erişkinlikte de maskülen ya da feminen olma şeklinde ifade bulur.

Cinsel yönelim (*Sexual Orientation*)

Kişinin cinsel fantezilerinin, cinsel uyarılmasının ve cinsel aktivitelerinin daha fazla oranda yöneldiği kişi ya da kişilerin cinsiyeti ile şu başlıklarda tanımlanır:

Cinsiyet disforisi (*cinsiyet hoşnutsuzluğu=gender dysphoria*): Çekirdek cinsiyet kimliğinin biyolojik cinsiyet ile uyuşmaması durumudur.

- Biyolojik/belirlenmiş cinsiyetten rahatsızlık duyma
- Alternatif cinsiyetten olma isteği

Transseksüel: Kadından erkeğe ya da erkekten kadına geçmek isteyen ya da geçmiş olan bireyi tanımlar .

The World Professional Association for Transgender Health (WPATH)'in belirttiği gibi transgender durumlar bir ruhsal bozukluk değil, bir farklılıktır.

Farklı cinsiyet kimliği gelişimi her zaman transeksüalizme ve cinsiyet değiştirmeye yol açmayabilir.Çocuk yaştaki cinsiyet disforisi olanların birçoğunda erişkin çağda cinsel kimlikleriyle ilgili hoşnutsuzlukları devam etmez. Bu yüzden çocuğu ve aileyi yönlendirici veya etiketleyici ifadelerden kaçınmak ve ergenin geçmiş öyküsünü ve ergenlikteki gelişimini çok iyi değerlendirmek gerekir.(AACAP 2018)

KAYNAKLAR

1. Çuhadaroğlu F. Ergenlikte Cinsel Kimlik Gelişimi. Katkı Pediatri Dergisi, 2014.
2. Demographics, behavior problems, and psychosexual characteristics of adolescents with gender identity disorder or transvestic fetishism. Zucker KJ, Bradley SJ, Owen-Anderson A, Kibblewhite SJ, Wood H, Singh D, Choi K. J Sex Marital Ther. 2012;38(2):151-89. doi: 10.1080/0092623X.2011.611219.
3. Erikson E. 'Identity Youth and Crisis'. WW Norton, NY, 1968
4. Foto-Özdemir D, Aydos BS. Cinsel Kimlik Bozukluğu ve Cinsiyet Disforisi. Yurdakök Pediatri içinde, M.Yurdakök (ed). Güneş Tıp Kitabevi, Ankara, 2017.
5. Practice Parameter on Gay, Lesbian, or Bisexual Sexual Orientation, Gender Nonconformity, and Gender Discordance in Children and Adolescents. Stewart L. Adelson, M.D. The American Academy of Child and Adolescent Psychiatry (AACAP) Committee on Quality Issues (CQI) Open Access DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jaac.2012.07.004>
6. Quinn ve ark.2002
7. The acquisition of gender labels in infancy: implications for gender-typed play. Zosuls KM, Ruble DN, Tamis-Lemonda CS, Shrout PE, Bornstein MH, Greulich FK. Dev Psychol. 2009 May;45(3):688-701. doi: 10.1037/a0014053.
8. WPATH. Standards of Care for the Health of Transsexual, Transgender, and Gender Nonconforming People, 7th edition, 2014
9. Di Ceglie D, Freedman D. A Stranger in My Own Body. Karnac Books, 1998.